

ENERGIAHATÉKONYSÁGI KÖTELEZETTSÉGI RENDSZER

Jogi háttér:

- az Európai Parlament és a Tanács [2012/27/EU irányelve](#) (2012. október 25.) az energiahatékonyságról, a 2009/125/EK és a 2010/30/EU irányelv módosításáról, valamint a 2004/8/EK és a 2006/32/EK irányelv hatályaon kívül helyezéséről;
- az Európai Parlament és a Tanács [2018/2002/EU irányelve](#) (2018. december 11.) az energiahatékonyságról szóló 2012/27/EU irányelv módosításáról;
- az irányelvek jogharmonizációját megvalósító [2015. évi LVII. törvény](#) az energiahatékonyságról;
- Magyarország különböző energetikai stratégiai elérhetőek a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal [weboldalán](#)

Kapcsolódó anyagaink a közelmúltból:

- [2020/75. Infojegyzet: Energhatékonyág 2.](#)
- [2020/72. Infotabló sorozat: Energetika 2020](#)
- [2021/25. Infojegyzet: A megújuló energia használatának szabályozása](#)
- [2021/26. Infojegyzet: Energetikai forradalom – okos mérés, elektromobilitás](#)

Jelen Infojegyzet a [T/17439.](#) számú törvényjavaslat energiahatékonyságra vonatkozó részeihez kapcsolódóan ismerteti az energiahatékonysági kötelezettségi rendszert (EKR) és annak szabályozási háttérét, valamint röviden bemutatja az energiahatékonyság hazai helyzetét.

Energhatékonyág kötelezettségi rendszer (EKR)

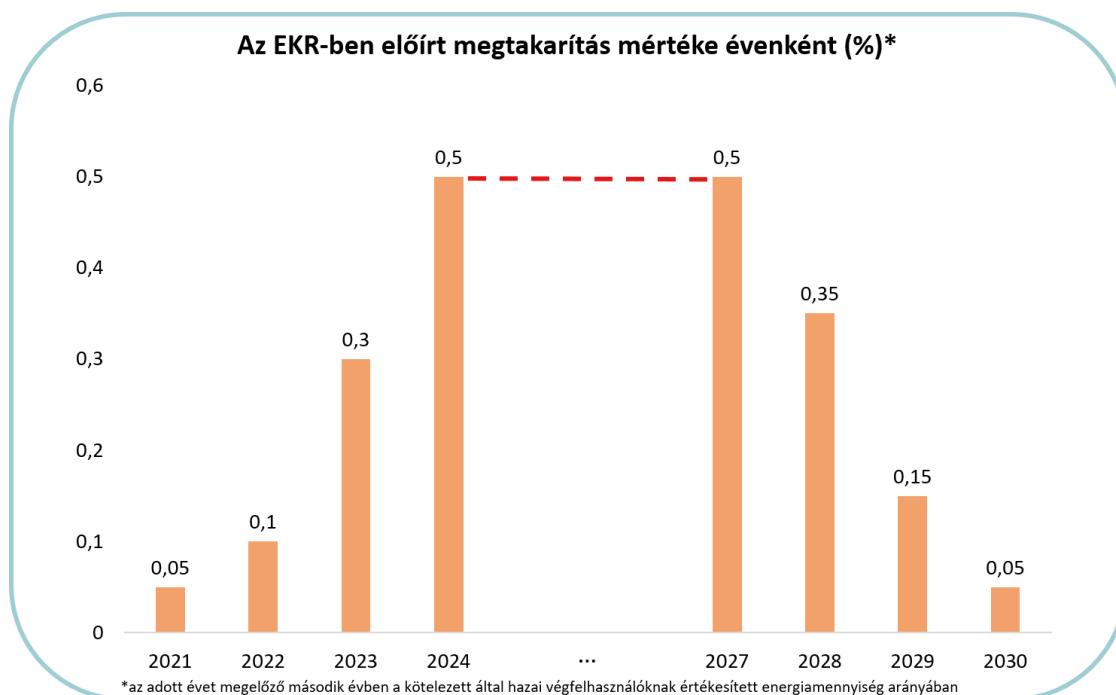
A Innovációs és Technológiai Minisztérium által készített [Nemzeti Energhatékonyág 2030, kitekintéssel 2040-ig](#) című stratégiai dokumentum előirányozza, hogy 2030-ban a végső energiahatékonyágunk nem haladhatja meg a 2005-ös, 785 petajoule-os (PJ) szintet. Ezután pedig csak karbonsemleges energiahatékonyágok felhasználásával emelkedhet. Ennek elérésére már több intézkedést is hozott a kormány. Ide tartozik például az energiahatékonyág beruházások ráfordításának levonhatósága a társasági adóból vagy a célzott energiahatékonyág pályázatok kiírása ([Németh Ders](#), 2021).

A célok eléréséhez viszont nagyjából a 2020 végéig bevezetett intézkedések által elért éves megtakarítások dupláját, vagyis évi 7 PJ-nyi hatékonyságnövelést kell elérnie az országnak. A 2021. január 1-jétől bevezetett EKR ennek az elérését szolgálja. A már 16 EU tagállamban alkalmazott rendszer abból áll, hogy a kötelezetteknek olyan fejlesztéseket kell elvégezniük, amelyek energiamegtakarítást eredményeznek a vállalati és lakossági végfogyasztók oldalán. A kötelezettek közé tartoznak:

- a villamosenergia-kereskedők,
- a villamosenergia egyetemes szolgáltatók,
- a földgázkereskedők,
- a földgáz egyetemes szolgáltatók,
- a közlekedési célú üzemanyagot végső felhasználók részére értékesítők.

A kötelezettség mértéke az adott évet megelőző második évben a kötelezett által hazai végfelhasználóknak értékesített energiamennyiség arányában van megadva. Az egyes években elvárt megtakarítási arányok a következő oldalon található táblázatban láthatók (Magyar Energhatékonyág és Közmű-szabályozási Hivatal – [MEKH](#)).

A kötelezettség teljesítése a kötelezettek saját tevékenységi körében vagy azon kívül megvalósított beruházással vagy intézkedéssel is elérhető. A megtakarítás továbbá más kötelezett felek, kötelezett félnek nem minősülő energiahatékonyág szolgáltatók vagy egyéb harmadik

Forrás: [Infoszolg/2015. évi LVII. törvény](#)

személyek által megvalósított fogyasztáscsökkentéssel is teljesíthető ([MEKH](#)), tehát kvótaként megvásárolhatók egy másodlagos piacon ([Audax](#)). A kötelezett felek együttesen is eleget tehetnek az előírásoknak (MEKH).

A megtakarítások elérését rendkívül sokféle projekt segítheti, de a kötelezettek **alapvetően pénzügyi támogatások (pl. termelőüzem energetikai korszerűsítésének támogatása), célzott tanácsadás, illetve beruházások megtervezésének vagy kivitelezésének eszközeivel élhetnek** ([Tóth](#), 2021).

A kötelezettek nem csak egyéni kezdeményezésű fejlesztéseket végezhetnek, hanem egy standardizált központi jegyzékből is választhatnak projekteket. Az utóbbi eset adminisztrációja könnyebb, mivel az egyéni kezdeményezéseket energetikai auditnak kell alávetni. A **jegyzékben olyan intézkedések találhatók, mint:**

- épületszigetelés,
- világításfejlesztés,
- fűtési rendszerek korszerűsítése,
- napkollektoros rendszerek telepítése,
- gépjárműcsere programok,
- a kerékpáros munkába járás motiválása,
- a távmunka és a videokonferenciák ösztönzése.

A fent említett és hozzájuk hasonló programokkal elért energiamegtakarítás helyett a kötelezettek **választhatják az energiahatékonysági járulék megfizetését is**, melynek mértéke 50 000 Ft/minden nem teljesített 1 GJ/év után. A járulékból befolyt összeget a háztartások energiahatékonyságának javítására használják. A kötelezettség **teljesítésének hiányában a bírság** mértéke 70 000 Ft/minden nem teljesített 1 GJ/év után (MEKH).

Az energiahatékonyság növelése mellett az EKR **valószínűleg az energiaárak emelkedését is eredményezi** majd, amivel szemben a rezsi-csökkentés eredményeképp a lakossági ügyfelek védettek. Tágabb gazdasági hatásait tekintve a rendszer a **jó korszerűsítési projektlehetőségekkel rendelkező végfelhasználók**, például vállalkozások, illetve az **energiához kapcsolódó projektekkel foglalkozó cégek számára komoly lehetőségeket** rejt. Sőt, más szektorokban működő vállalkozásoknak is, hiszen egyes programoknak a megvalósításához rájuk is szükség lehet. Gondoljunk csak egy kereskedelmi láncal közösen megvalósított háztartási gép csereprogramra ([Felsmann](#), 2020 & [Németh Ders](#), 2021).

SZABÁLYOZÁSI HÁTTÉR

Az energiahatékonysági kötelezettségi rendszer, mint szabályozói eszköz több évtizedes múltat tekint vissza. Először az Amerikai Egyesült Államokban jelent meg az 1970-es évek olajválságai után, mint integrált energetikai tervezési eszköz. Európában elsőként az Egyesült Királyság vezette be 1994-ben ([Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank](#), 2019 & [Fawcett, Rosenow és Bertoldi](#), 2019).

Az EU-s szintű bevezetését először az Európai Parlament és a Tanács 2012/27/EU irányelve szorgalmazta, majd a [2018/2002/EU irányelv](#) hosszabbította meg 2030-ig. Az EU azért kívánta ezt az eszközt alkalmazni, mert hosszú távra visszamenő, jó minőségű adatok voltak az EU-n belülről és kívülről is arra vonatkozólag, hogy a rendszer jelentős energiamegtakarítást eredményez költséghatékony módon ([Fawcett, Rosenow és Bertoldi](#), 2019).

Az irányelvek **meghagyták annak a lehetőséget, hogy a tagállamok az EKR helyett vagy mellett alternatív intézkedéseket alkalmazzanak** az energiahatékonyság javítására. Ilyenek lehetnek például:

- energiaadók, például a szén-dioxid-kibocsátási adók;
- pénzügyi ösztönzők, melyek az energiahatékonyság technológiák terjedését gyorsítják fel;
- olyan szabályozások vagy önként vállalt megállapodások, amelyek növelik az energiahatékonyság technológiák használatát;
- azok az energiacímkézési szabályok, amelyek túlmutatnak az EU-ban kötelező követelményeken;
- ismeretterjesztés és oktatás az energiahatékonyság témájában;
- energiahatékonysági tanácsadási programok.

Az irányelvek nem csak az EKR-ről és az opcionális alternatív intézkedésekről szólnak. A legfontosabb elemük az energiahaté-

konysági célkitűzés. Jelenleg 2030-as fogyasztási előrejelzésekhez viszonyított 32,5 százalékos energiaszükséglet csökkenés van előirányozva, ami 2023-ban felfelé módosítható. Erre akkor van lehetőség, ha a gazdasági vagy technológiai fejlődés jelentős költségcsökkenést eredményez, vagy ha az EU nemzetközi dekarbonizációs kötelezettségvállalásai szükségessé teszik azt.

Az EKR és az alternatív intézkedések is ezt a célt szolgálják, de mellettük **olyan lépések is megjelennek az irányelvekben, mint:**

- a nagyvállalatok számára négy évente kötelező energetikai audit,
- a kormányzati épületek energetikai korszerűsítése,
- a hosszú távú épületenergetikai stratégiák a tagországok teljes épületállományára vonatkozólag,
- az okos mérési rendszerek terjesztése,
- az energiacímkézési szabályok,
- az energiahatékonyságot javító lépések a hátrányos helyzetű háztartások körében,
- a fogyasztók hozzáféréseinek javítása a fogyasztási adataikhoz,
- nemzeti energiahatékonysági akciótervek készítése három évente.

ENERGIAHATÉKONYSÁG HAZÁNKBAN

Az EKR 2021-es bevezetése fontos lépés a hatékony hazai energiahasználat irányába. Szükségességét egy az EU által finanszírozott 2020-as [felmérés](#) is mutatja. Az egyes EU-s országok szakmai és üzleti közössége, illetve állami szereplők részvételével készült közvélemény-kutatás **rangsora az utolsó helyre sorolta Magyarországot az energiahatékonyság tekintetében**. A szempontok a megelőző három év fejlődése, a működő energiahatékonysági programok hatékonysága és a jövőre vonatkozó tervek voltak. A felmérés szerint EU-s szinten is több erőfeszítésre lenne szükség, illetve kiemeli az energiahatékonyság fontosságáról és előnyeiről szóló narratívák erősítésének szükségességét.

Az hazai energiahatékonyság jövőjére való tekintettel érdemes megemlíteni, hogy a Wuppertal Institute és az E3G think tank összesítő [elemzése](#) szerint az EU helyreállítási tervének ([Next Generation EU](#)) keretében le-
hívni kívánt források elköltését előirányzó **ma-
gyar Helyreállítási és Alkalmazkodási Terv**

**a harmadik helyen áll az EU-ban a klíma-
változás elleni harc szempontjából.** A ha-
zánkra vonatkozó [országriport](#) viszont pont az
**energiahatékonyságot javító lépések hiá-
nyát emeli ki.**

Források:

- 2015. évi LVII. [törvény](#) az energiahatékonyságról.
- Az Európai Parlament és a Tanács 2012/27/EU [irányelve](#) (2012. október 25.) az energiahatékonyságról, a 2009/125/EK és a 2010/30/EU irányelv módosításáról, valamint a 2004/8/EK és a 2006/32/EK irányelv hatályaon kívül helyezéséről.
- Az Európai Parlament és a Tanács 2018/2002/EU [irányelve](#) (2018. december 11.) az energiahatékonyságról szóló 2012/27/EU irányelv módosításáról.
- Audax Renewables [weboldal](#). EKR: amit már tudunk, és amit még nem. 2021. május 26. Utolsó elérés: 2021. augusztus 27.
- Energy Efficiency Watch. [The Energy Efficiency Watch Survey Report 2020](#). 2021. március.
- Európai Bizottság [weboldal](#). Európai helyreállítási terv. Utolsó elérés: 2021. augusztus 27.
- Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank. [Energy Efficiency Obligation Schemes: Policy guidelines](#). 2019. február.
- Fawcett, Tina, Jan Rosenow és Paolo Bertoldi. [Energy efficiency obligation schemes: their future in the EU](#). *Energy Efficiency*, 12 (1), 2019. január. 57–71. old.
- Felsmann Balázs. [Olyan rendszer jön januártól, amely pár év múlva energiaár-emelést feltételez](#). g7.hu, 2020. december 30.
- Innovációs és Technológiai Minisztérium. [Nemzeti Energiastratégia 2030, kitekintéssel 2040-ig: Tiszta, okos, megfizethető energia](#). 2020. január.
- Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal [weboldal](#). Energiahatékonysági kötelezettségi rendszer. Utolsó elérés: 2021. augusztus 27.
- Németh Ders István. [Az új kötelezett rendszerrel felértékelődik az energiamegtakarítás – de ki issza meg ennek a levét?](#). g7.hu, 2021. január 19.
- Tóth Tamás, Dr. [EKR Katalógus szerepe és jelentősége](#). Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal.
- Wuppertal Institut für Klima, Umwelt, Energie és E3G - Third Generation Environmentalism. [Green Recovery Tracker](#). 2021. Utolsó elérés: 2021. augusztus 27.